

RUISELEDE TOEKOMSTLAAN

2016K7 Archeologienota DEEL 2: Verslag van resultaten

Sander Van De Velde

Pieter LALOO

Project:

Ruiselede Toekomstlaan

Opdrachtgever:

Vivendo cvba
Magdalenastraat 20/1
8200 Sint-Andries
BTW BE 0406.062.883

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Sander VAN DE VELDE, Pieter LALOO

© 2016 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

Inhoudstafel

Colofon	i
Inhoudsopgave	ii
Inleiding	p.1
DEEL 2: Verslag van resultaten	
1. Beschrijvend gedeelte	p.2
1.1 Administratieve gegevens	p.2
1.2 Archeologische voorkennis	p.5
1.3 De onderzoeksopdracht	p.5
1.4 Beschrijving werkwijze en strategie van het vooronderzoek	p.9
2. Assessment	p.11
2.1 Landschappelijke situering	p.12
2.2 Historisch-cartografische situering.....	p.18
2.3 Archeologische situering.....	p.20
2.4 Interpretatie en datering onderzoeksgebied	p.21
2.5 Synthese	p.22
2.6 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	p.23
2.7 Kader exploitatie potentieel tot kennisvermeerdering.....	p.23
2.8 Samenvatting	p.23
Bibliografie	iii
Bijlagen	iv

Inleiding

Vivendo plant, in vertegenwoordiging van De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW,) vervangingsbouwwerken aan de Toekomstlaan in de gemeente Ruiselede (provincie West-Vlaanderen). De werkzaamheden beogen de vervanging van twee gegroepeerde wooneenheden voor grotere exemplaren die huisvesting moeten bieden aan een groter aantal huurders.

Concreet zullen binnen de oppervlakte van 0.3 ha de bestaande gebouwen, twee gepaarde wooneenheden en garage, gesloopt worden. De nieuwe structuren overlappen geheel met de oppervlakte van de bestaande. Alle werken zullen plaatshebben op kadastraal perceel 213B4; Afd. Ruiselede; Sectie E.

GATE werd aangesteld om deze archeologienota op te maken.

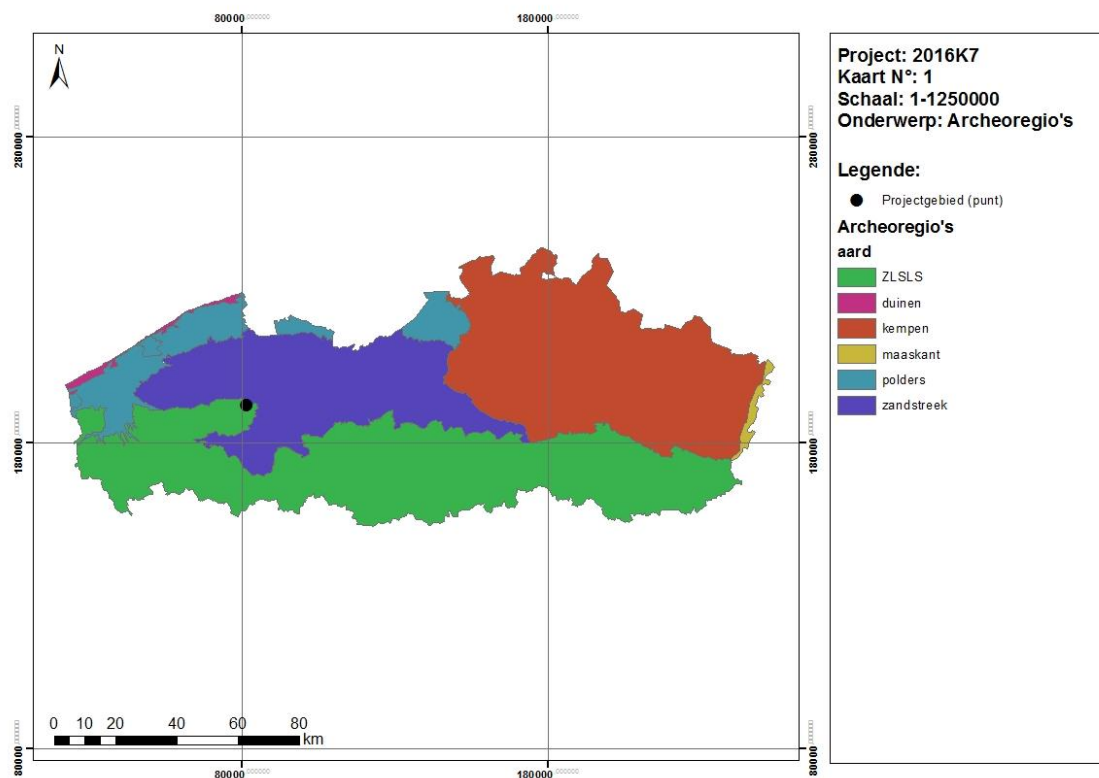
DEEL 2: Verslag van resultaten

HOOFDSTUK 1 : Bureauonderzoek

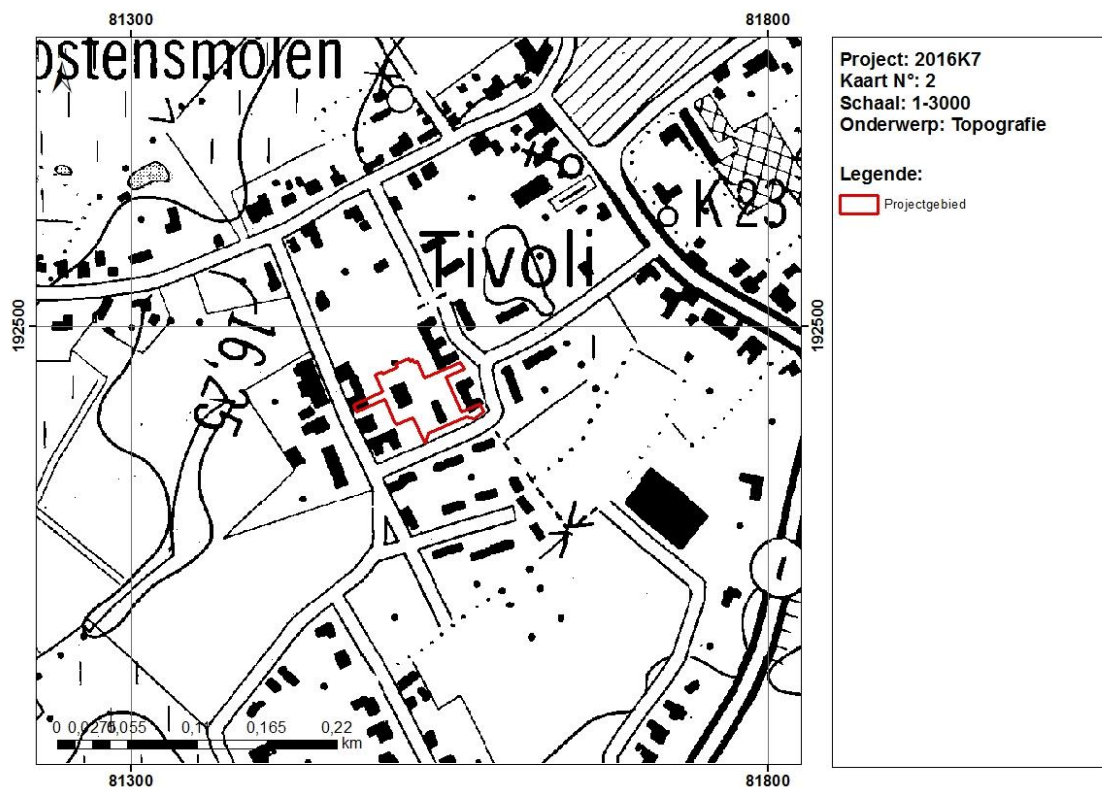
1. Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

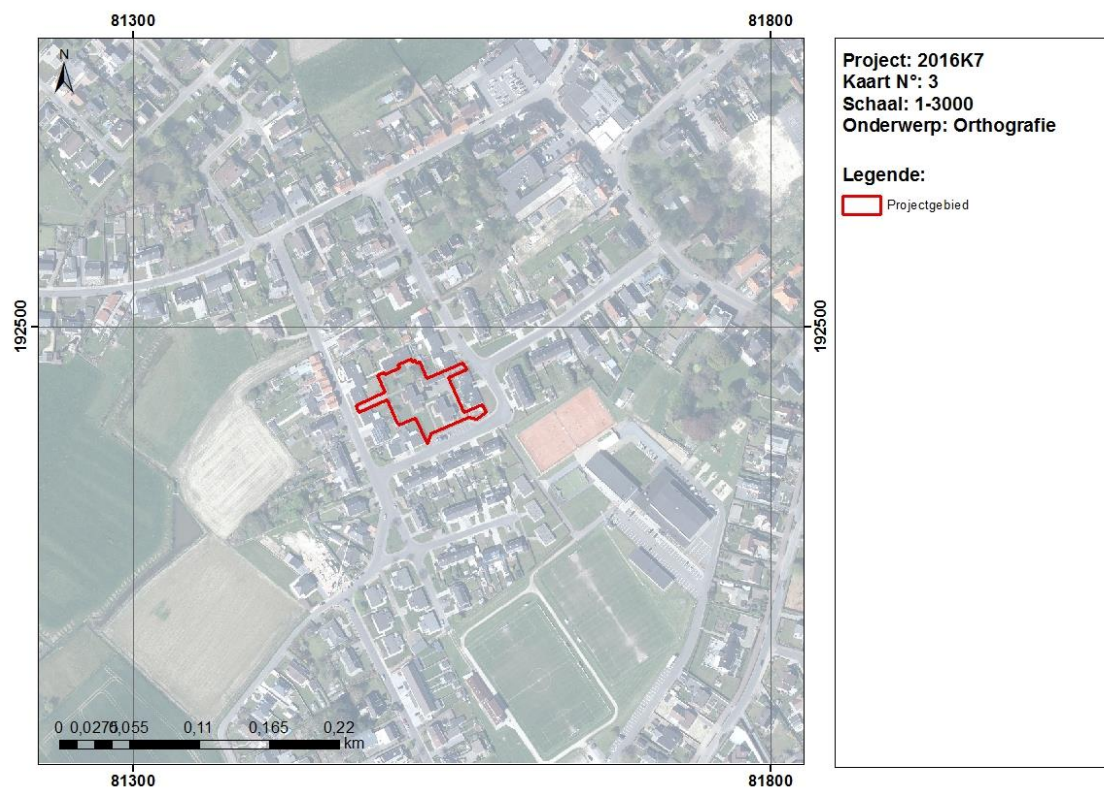
Projectcode van het vooronderzoek	2016K7	
Eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan	-	
Naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Pieter Laloo, OE/ERK/Archeoloog/2015/00074	
Bounding box:	x_1	y_1
	81548,83	192491,378
	81578,596	192432,481
	81496,839	192391,365
	81467,55	192450,420
Begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	Het bureauonderzoek in functie van de archeologienota ging van start op 5 december en werd beëindigd op 6 december 2016.	
Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek	
Overzichtsplan met afbakening van verstoorde zones.	Er zijn in het plangebied geen zones die op het geoportaal aangeduid zijn als gebieden waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt. De nieuwe wooneenheden (2 x 340,15 m²) overlappen volledig met, en zijn groter dan, de huidige infrastructuur (2 x 234 m²). Verstoring van het bodemarchief beperkt zich tot de fundering van gegeven woningen en reeds aanwezige nutsleidingen. De huidige structuren zijn op de standaard diepte van 1,4 m diep gefundeerd. Onstabiele aardlagen nopen de plannen ertoe de nieuwe structuren te funderen op van sokkels voorziene palen van ca. 60 cm breed op een diepte van 4 – 5 m. De huidige garage (144,4 m²) wordt gesloopt en overbouwd door een fietsenstalling van dezelfde afmetingen.	

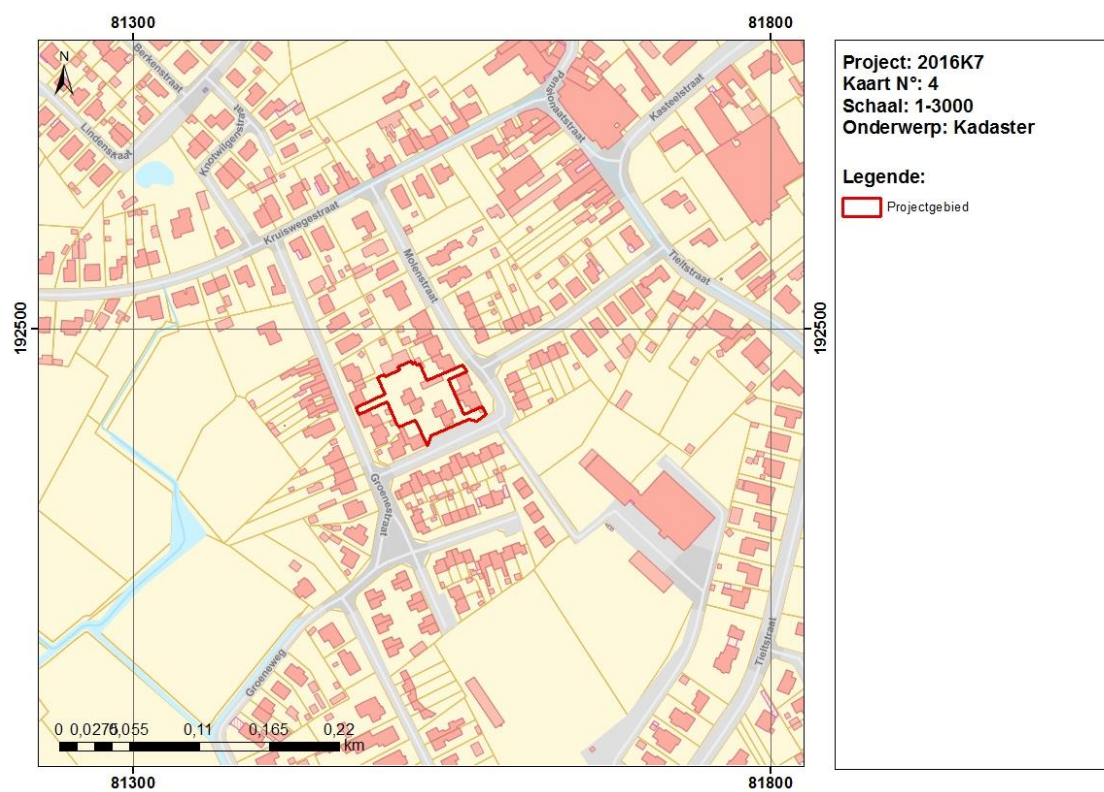
Figuur 1: Situering t.o.v. Vlaanderen (© Geopunt)

Figuur 2: Uitsnede topografische kaart met aanduiding projectgebied (© Geopunt)

Figuur 3: Orthografische weergave projectgebied (© Geopunt)

Figuur 4 Uitsnede kadasterkaart met aanduiding projectgebied (© Geopunt)

1.2 Archeologische voorkennis

Er hebben nog geen archeologische prospecties, of opgravingen plaats gehad langsheen/binnen het projectgebied.

1.3 De onderzoeksoopdracht

1.3.1 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, de topografie, het bodemgebruik, de vegetatie en de historische ingrepen, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied opgesteld. Specifieke vraagstellingen met betrekking tot de projectzone zijn:

- Heeft het projectgebied archeologisch potentieel?
- Is er sprake van versterking van dit potentieel? Zo ja, in welke mate kan deze eventuele vindplaatsen hebben aangetast?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden?
- Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?
- Welke aspecten verdienen aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

1.3.2 Randvoorwaarden

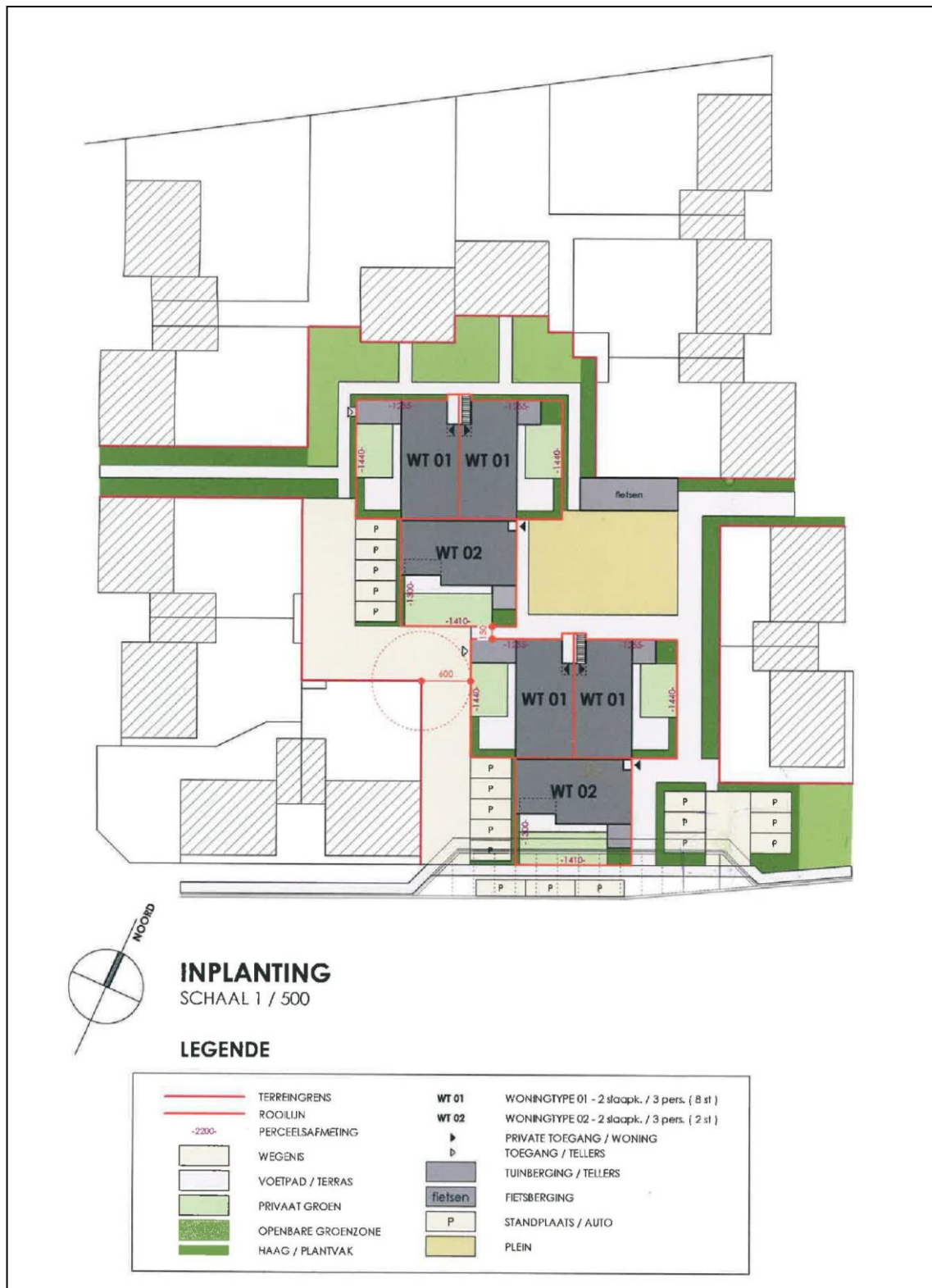
Nvt.

1.3.3 Beschrijving van de door de initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen, geïllustreerd met een overzichtsplan en doorsneden

Vivendo plant, in vertegenwoordiging van De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW,) vervangingsbouwwerken aan de Toekomstlaan in de gemeente Ruislede (provincie West-Vlaanderen). De werkzaamheden beogen de vervanging van twee gegroepeerde wooneenheden voor grotere exemplaren waarin ruimte voorzien wordt voor tweemaal vijf appartementen. Voorzieningen worden uitgebreid naar de ondersteuning van vier kerngezinnen (3prs.) naar tien (3prs.).

Concreet zullen binnen de oppervlakte van 0,3ha de bestaande gebouwen, twee gepaarde wooneenheden en garage, gesloopt worden. De nieuwe structuren beslaan een grotere oppervlakte en overlappen geheel met de oppervlakte van de bestaande gebouwen. Alle werken zullen plaatshebben op kadastraal perceel 213B4; Afd. Ruislede; Sectie E. De werken en bodemingreep houden in:

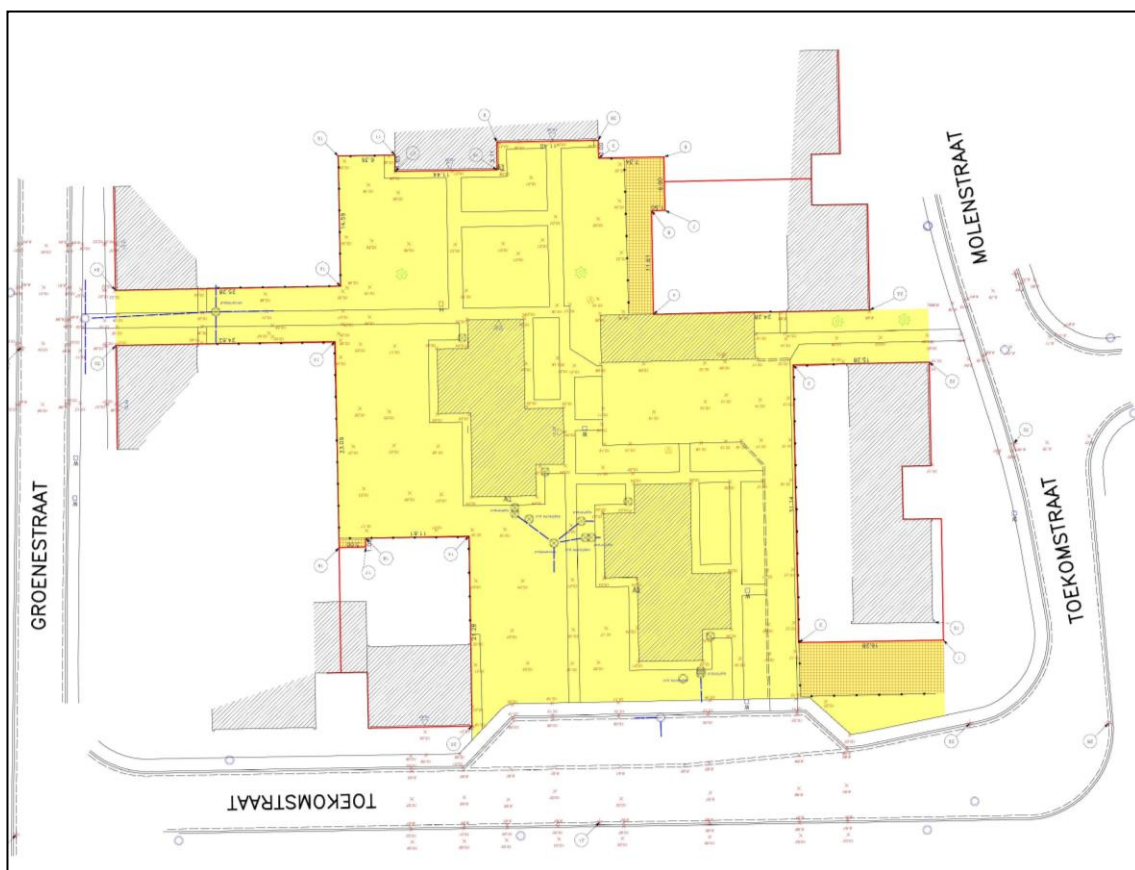
- De huidige gebouwen worden gesloopt (2 x 234 m²).
- De huidige autogarage wordt gesloopt (144 m²).
- Het aanleggen van een overdekte fietsenstalling over de gesloopte garage (144 m²).
- De optimalisatie van de huidige nutsleidingen met nieuwe verdelers en aankoppelpunten.
- De bouw van de nieuwe woningen (2 x 340,15 m²; Tot. 680,30 m²). Deze worden voorzien van paalfunderingen tot 4 à 5 m diep tegenover het maaiveld. De sokkel van de palen wordt 0,6 m in het vierkant. De palen worden uitgevoerd in gewapend beton.
- De aanleg van drie parkeerstroken (grind) met in totaal ruimte voor zestien voertuigen.
- De aanleg van een gemeenschapsplein van ca. 10 bij 7 m (700 m²).
- Grasperken en hagen langsheen de twee reeds aanwezige brandgangen en op alle resterende open ruimte.

Figuur 5a: Overzicht projectgebied (© plannenbundel stedenbouwkundige aanvraag)

Figuur 5b: Overzichtsplan nieuwbouw (© plannenbundel stedenbouwkundige aanvraag)

Figuur 5c: Overzicht bestaande toestand projectgebied (© plannenbundel stedenbouwkundige aanvraag)

Figuur 6a-b: Fotoweergave van ligging perceel 213B4H tegenover de huidige infrastructuur (© google)

Figuur 6c: Fotoweergave van ligging perceel 213B4H tegenover de huidige infrastructuur (© google)

1.4 Beschrijving werkwijze en strategie van het vooronderzoek

De initiatiefnemer wenst zijn infrastructuur te Ruiselede (provincie West-Vlaanderen) te vervangen door ruimere wooneenheden. De woningen bevinden zich op kadastraal perceel 213B4; Afd. Ruiselede; Sectie E. De verwezenlijking van de werken houdt de afbraak in van een de huidige woningen en de hiermee overlappende opbouw van tien nieuwe wooneenheden verdeeld over twee woonblokken.

De oppervlakte van de percelen met bodemingreep overschrijden de drempelwaarden die opgenomen zijn in het Onroerenderfgoeddecreet (concreet: opp. > ca. 0.3 ha). Het projectgebied bevindt zich overigens niet in een vastgestelde archeologische zone, een beschermde archeologische site of binnen gebieden waar geen archeologische erfgoed meer te verwachten valt (GGA). Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota op te maken. Het bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van GATE.

De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak¹. Alle data wordt dusdanig geïmporteerd in de vorm van GIS-lagen en geprojecteerd ten opzichte van de aan te leggen structuren. De nota beschrijft de resultaten uit het op deze manier samenbrengen van gegevens aan de hand van kaartmateriaal.

De nota werd digitaal opgemaakt middels Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. In die GIS werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, <https://geo.onroerenderfgoed.be>, www.cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris (CAI).

Verder werden volgende bronnen geraadpleegd omwille van hun relevantie met betrekking tot archeologisch onderzoek in de omgeving van het projectgebied :

¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te worden.

Kaartmateriaal:

Buffel Ph & Vandenberghe N., 2002. Tertiairgeologische kaart - Kaartblad Tielt (21): opgemaakt door Buffel Ph. en Vandenberghe N. (KULeuven).

Bogemans F., 2005. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart: Kaartblad Tielt (21). Vlaamse Overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris (1771-1778).

Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854).

Literatuur:

Bourgeois J., Meganck M., Semey J., 1998. Cirkels in het land. Een inventarisatie van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West Vlaanderen, II, Gent.

Braet M., Depredomme J., 1996. *Omtrent ons gemeentehuis (2), Oud Ruysselede*. Heemkundig Tijdschrift Doomkerke, Kruiskerke, Ruiselede, 13.1, 16-30.

Braet M., *De lange lijdensweg van het oude kerkhof tot gemeentepark, Oud Ruysselede*. Heemkundig Tijdschrift Doomkerke, Kruiskerke, Ruiselede, 19.2, 77-84.

Deconynck J., Beek W., 2010. Archeologisch onderzoek Ruiselede Ommegangstraat (12 oktober 2009 – 12 maart 2010) Soresma.

Deconynck J., Reniere S., Rozek J., 2013. *Ruiselede-Bundingstraat*, Rapportage van het archeologischc proefsleuvenonderzoek 25 maart – 3 april & 20 – 26 november 2013.

Vermeulen F., Hageman B., 1997. Opgravingen te Ruiselede Poelvoorde (15-23 april 1996); voorlopig verslag, Vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa, Universiteit Gent, 1996.

2. Assessment

Dit bureauonderzoek plaatst het projectgebied binnen een landschappelijk en archeologisch kader, waarbij rekening gehouden wordt met het ontwerpplan van de toekomstige bouwwerken. Deze studie dient als voorbereiding van een eventueel vervolgonderzoek, waar rekening kan worden gehouden met de geplande grondwerken, of de reeds gekende archeologische, geologische en bodemkundige fenomenen. Daarnaast helpt deze voorbereiding mee tot het opstellen van een (mogelijke) archeologische verwachting per zone waarmee zowel tijdens toekomstige bouwwerken, als tijdens de uitvoering van het vervolgonderzoek rekening gehouden kan worden. Door raadpleging van de CAI (Centraal Archeologische Inventaris) en archeologische literatuur ten slotte wordt ook nagegaan in hoeverre er gekende vindplaatsen aanwezig zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Deze studie maakt gebruik van verscheidene datasets. Uitgangspunt is het ontwerpplan met informatie over de toekomstige grondwerken, verkregen van de initiatiefnemer. Deze informatie wordt vervolgens geprojecteerd op de bodemkundige en geologische kaart. Vervolgens worden de historische kaarten als de archeologische inventaris onder de loep genomen om de gekende archeologische sites in en nabij het projectgebied te registreren.

2.1 Landschappelijke situering

Het plangebied vinden we terug op kaartblad 21 (Tielt) van de Tertiair- en Quartairgeologische kaart van Vlaanderen. Het onderzoeksgebied situeert zich Tussen de Kale- en Leierivier in de Vlaamse Vallei, op de overgang tussen de zand- en de zandleemstreek (Fig. 1).

Het **Tertiaire** substraat waarop het projectgebied rust staat bekend als de Formatie van Tielt (Onder Eoceen) (Fig. 7). Het sediment van de Formatie vormt een mariene lithostratigrafische eenheid opgebouwd uit gesorteerd zeer fijn zand en grof silt. Het bovenste gedeelte van het 16 m dikke spakket bestempelen we als het Lid van Egem. Het sediment is er opgebouwd uit zeer fijn, mica en glauconiethoudend zand. Lokaal komen dunne kleilagen voor dooradert met nummulietkalksteen. Het lid van Pittem (Formatie van Gent, Onder Eoceen) omgeeft het Lid van Egem, en het projectgebied, op grillige wijze. Sedimenten zijn hier samengesteld uit kleihoudend zand tot zandhoudende klei, waarin lokaal zandsteenbanken voorkomen.

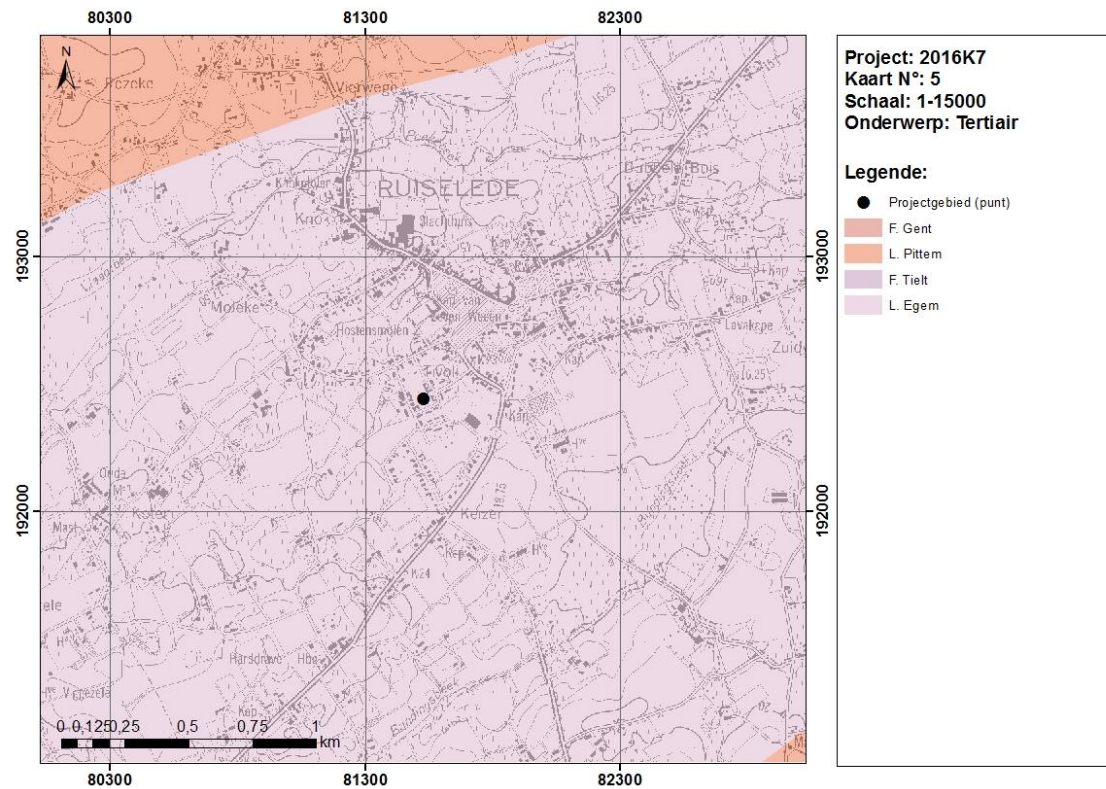
De ondergrond in het zuidelijke deel van de Vlaamse Vallei wordt gekenmerkt door dikke lagen dekzand, welke de **Quartaire** sedimenten vertegenwoordigt. Deze zijn in en rond het projectgebied van het type 1 en 1a (langsheen waterlopen) (Fig. 8). Dit geeft aan dat het zandig sediment eolisch is afgezet gedurende het Laat Pleistoceen (Tardiglaciaal), of tijdens het daaropvolgend Holoceen.

Het projectgebied situeert zich **geomorfologisch** ca. 2 km ten noorden van de cuesta van Tielt. Laatstgenoemde is een hellend zandleemplateau uitgesneden in de basisklei van de Formatie van Gent. Ze loopt zacht op naar het noorden, waar haar front tot 50 m boven de zeespiegel uitsteekt. De noordflank van het plateau van Tielt is erg stijl, daar het plangebied nog slechts ca. 15 m boven het zeeniveau uitsteekt. Uit de kam van de cuesta ontspringen meerdere zuidwest-noordoost stromende beken. Twee dergelijke beken, de Poekebeek (Kale) en de Bundingbeek, stromen respectievelijk enkele 100'en meters ten noorden en zuiden van het plangebied door Ruiselede. Naast de cuesta is de landschappelijke depressie van Poeke, gecentreerd rond de gelijknamige waterloop, een tweede geomorfologisch ijkpunt. Ten noorden van het onderzoeksgebied verheft zich tenslotte een zandige cuesta die zich als erosiereliëf uitstrekt van Hertsberge tot Lotenhulle en waarop de oude veldgebieden van Aalter zich bevinden.

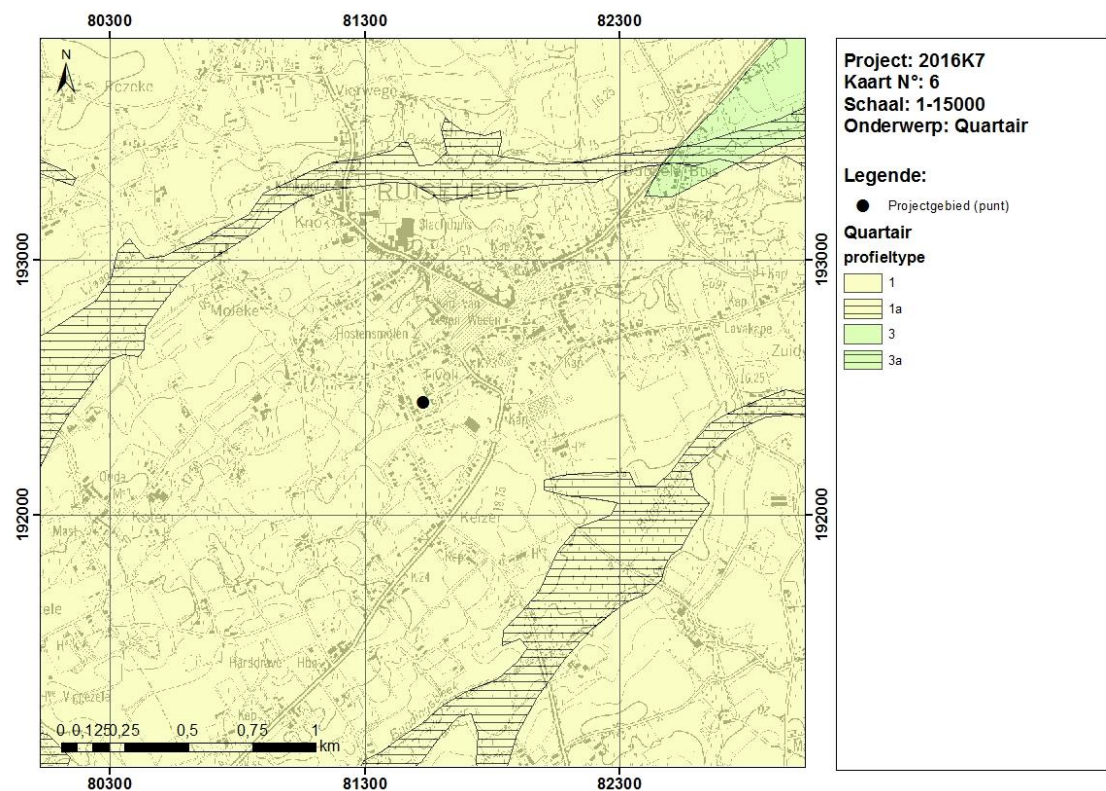
Het beeld van de depressie van Poeke geklemd tussen de cuesta van Tielt in het zuiden en Hertsberge in het noorden wordt op elke schaal onderschreven door het digitaal hoogte model van Vlaanderen (DHM) (Fig. 9-11). Een doorsnede van hoogtemodel op de schaal van het onderzoeksgebied geeft geen hoogteverschillen weer groter dan 0,25 m (Fig. 12). de omzomende straten liggen doorgaans 0.25 m lager dan het te ontsluiten terrein.

De **bodemkartering** geeft Ldc aan als enig bodemtextuurtype binnen en rondom het onderzoeksgebied (Fig. 13). Dit maakt dat we te maken hebben met ene matig natte zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur-B horizont.

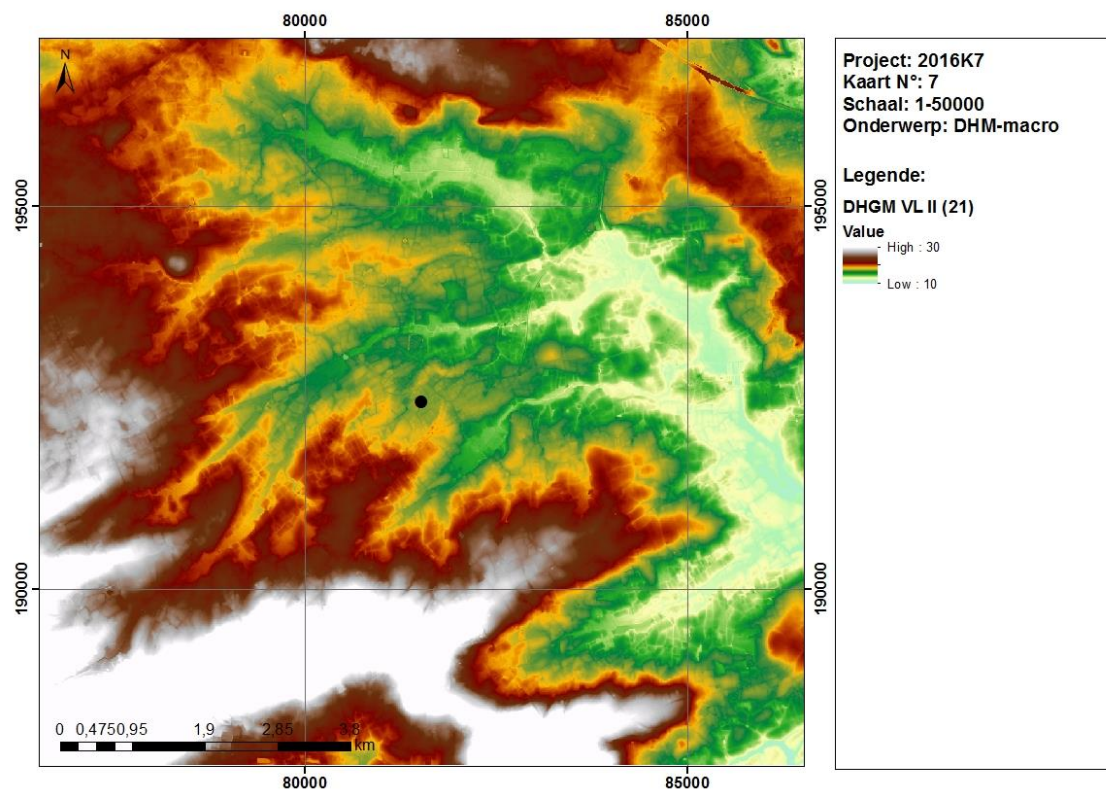
De afwezigheid van sterke reliëfverschillen en de situering binnen de dorpskern van Ruiselede duiden de afwezigheid van (intensieve) erosieprocessen. (Fig. 14-15). Het plangebied ligt pal in de landschappelijke depressie van een waterloop en op de grens met antropogeen verstoorte bodems, wat op zijn beurt de matige natte aard van de ondergrond verklaart (Fig. 16).

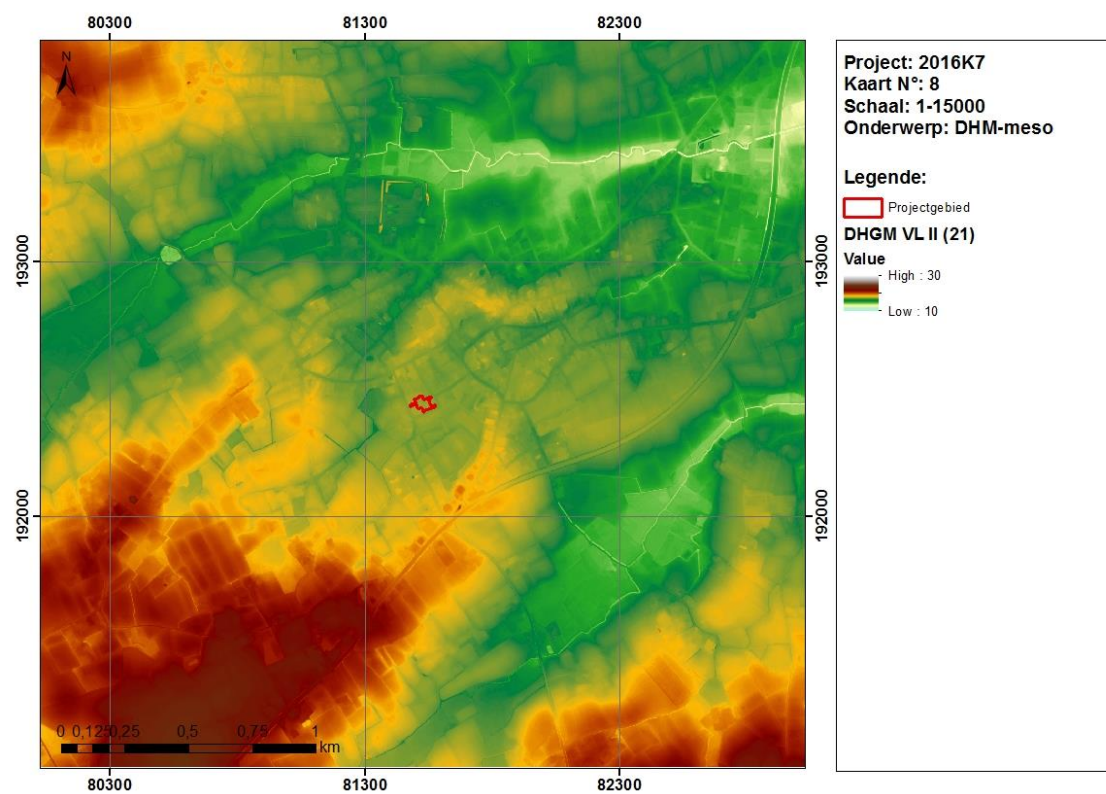
Figuur 7: Uitsnede uit de Tertiair-geologische kaart (Bron: © <http://dov.vlaanderen.be>)

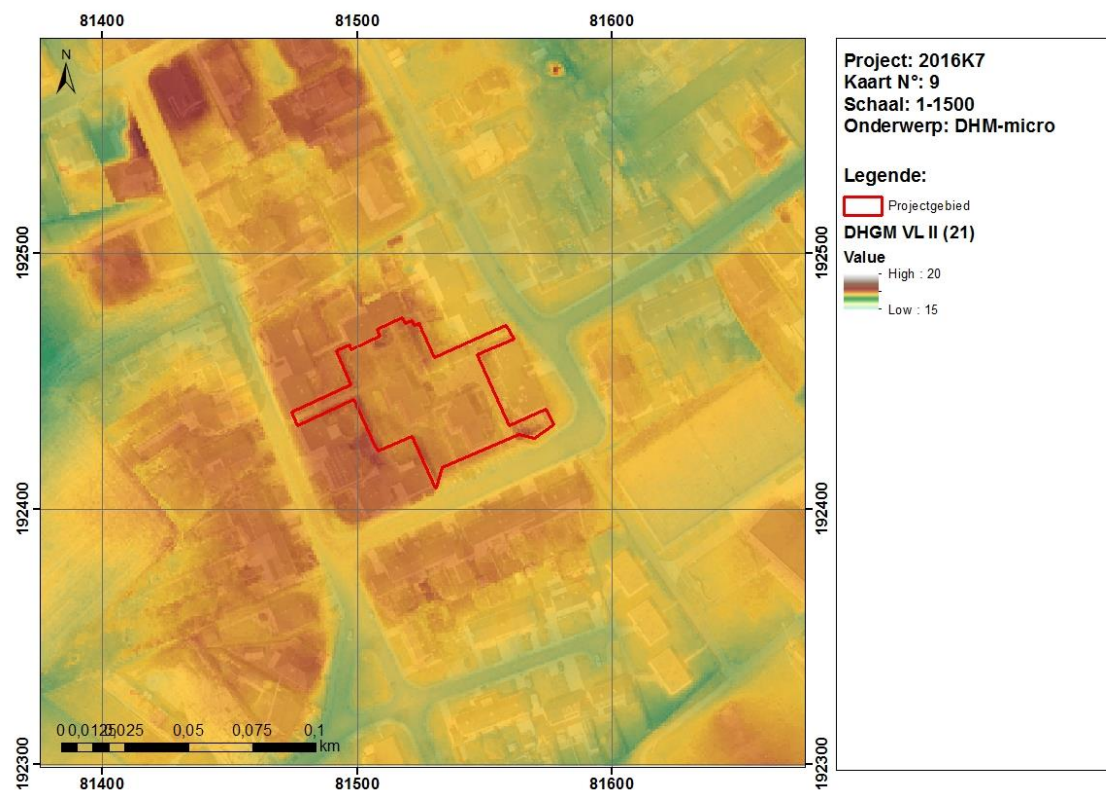
Figuur 8: Uitsnede uit de Quartair-geologische kaart (Bron: © <http://dov.vlaanderen.be>)

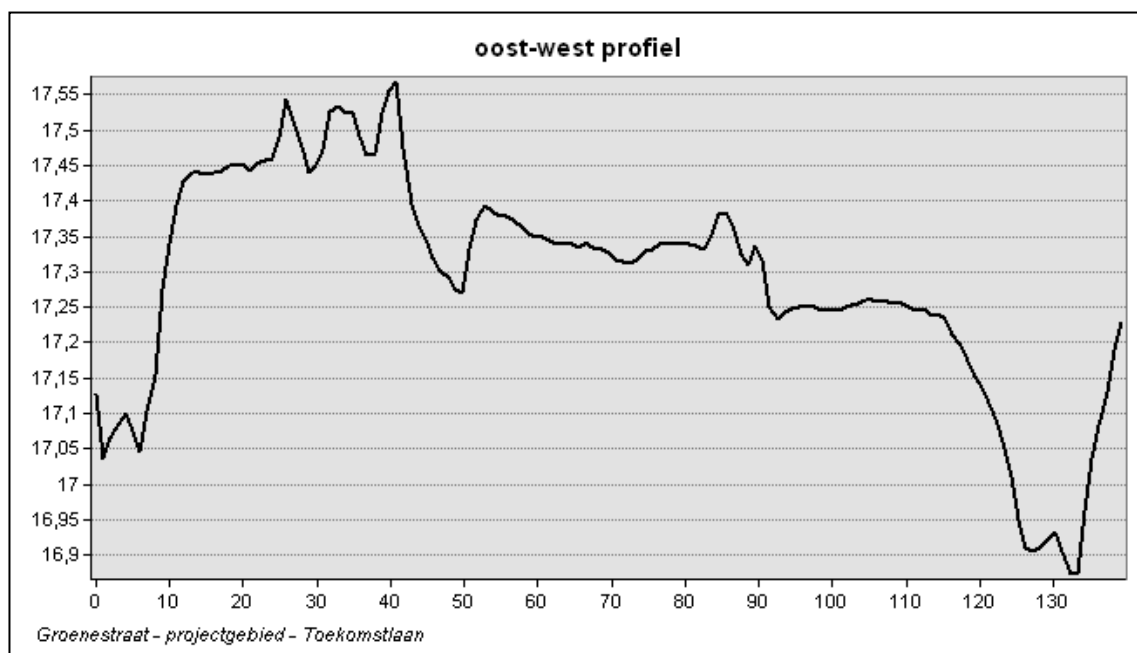
Figuur 9: DHM Vlaanderen II (Bron : © GDI-Vlaanderen)

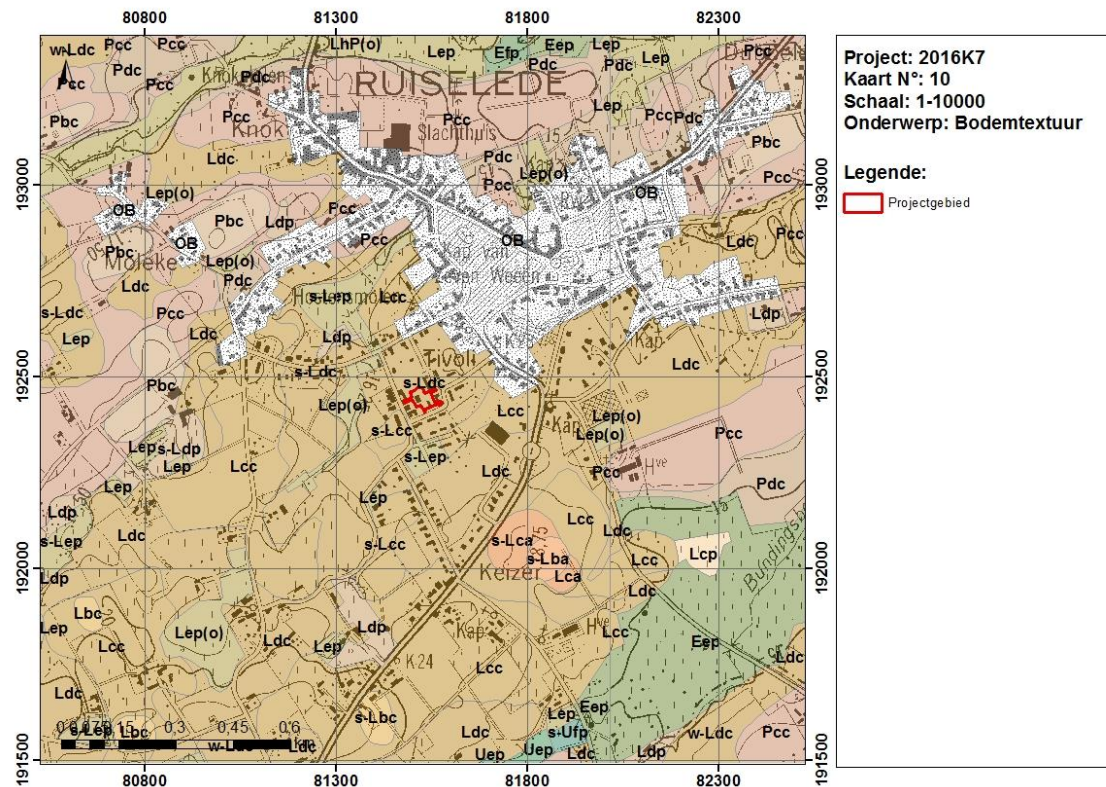
Figuur 10: DHM Vlaanderen II (Bron : © GDI-Vlaanderen)

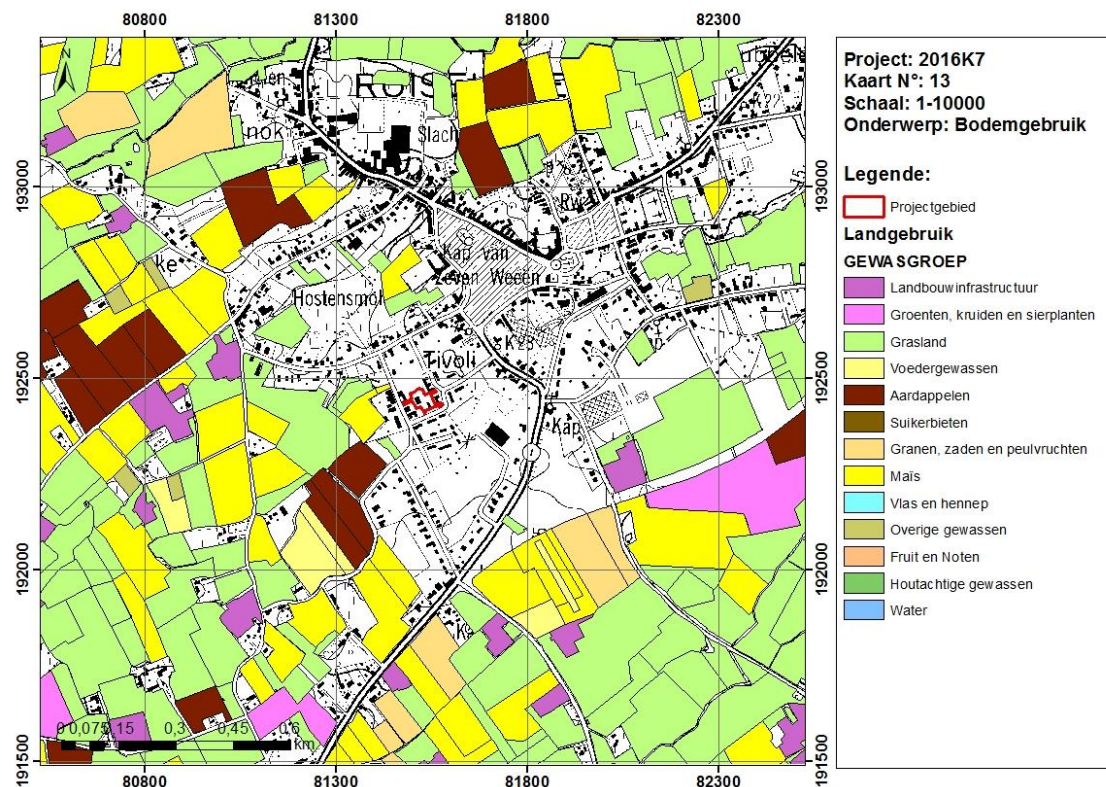
Figuur 11: DHM Vlaanderen II (Bron : © GDI-Vlaanderen)

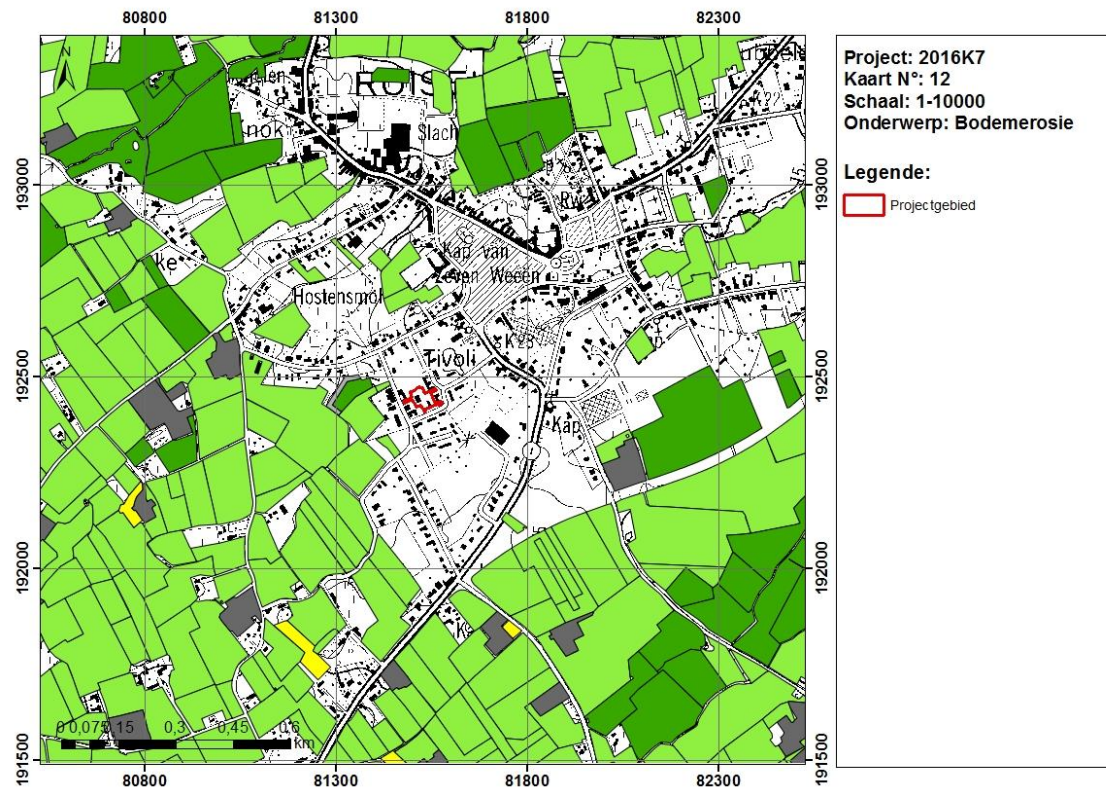
Figuur 12: Dwarsdoorsnede projectgebied op basis van het DHM Vlaanderen II (Bron : © GDI-Vlaanderen)

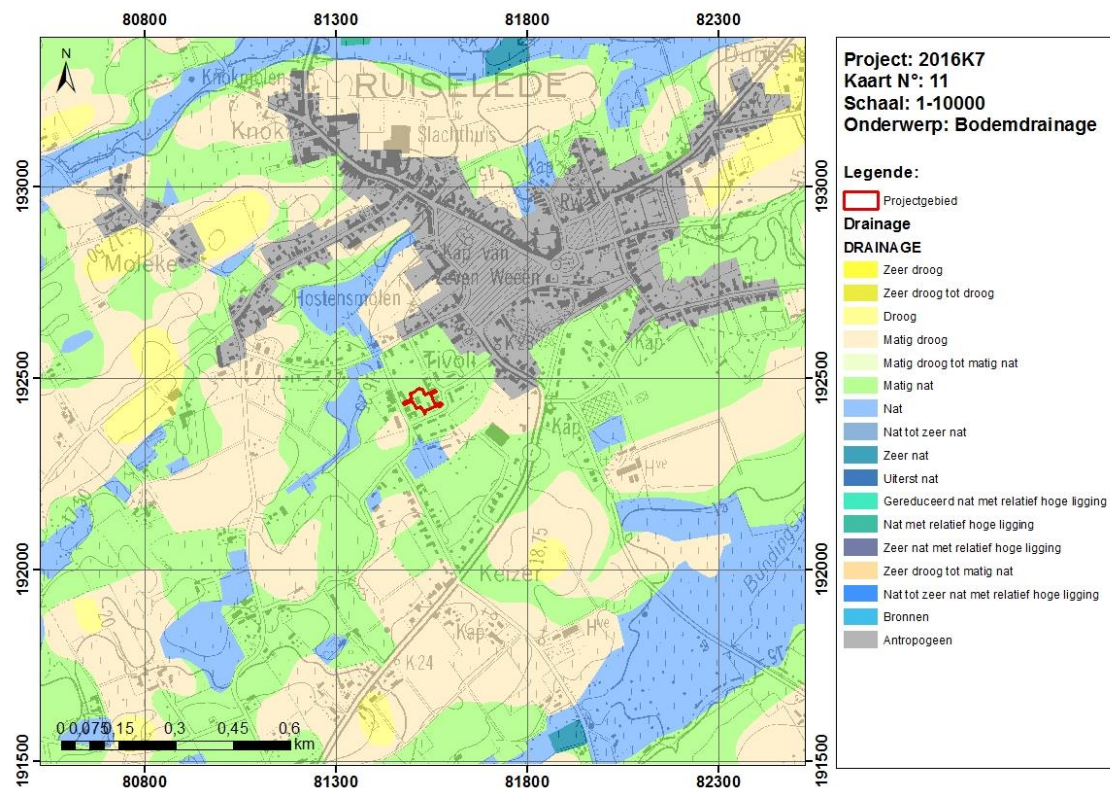
Figuur 13: Uitsnede bodemtextuurkaart (Bron: © <http://dov.vlaanderen.be>)

Figuur 14: Uittreksel bodemgebruikskaart (Bron : © <http://dov.vlaanderen.be>)

Figuur 15: Uittreksel bodemerosiekaart (Bron : © <http://dov.vlaanderen.be>)

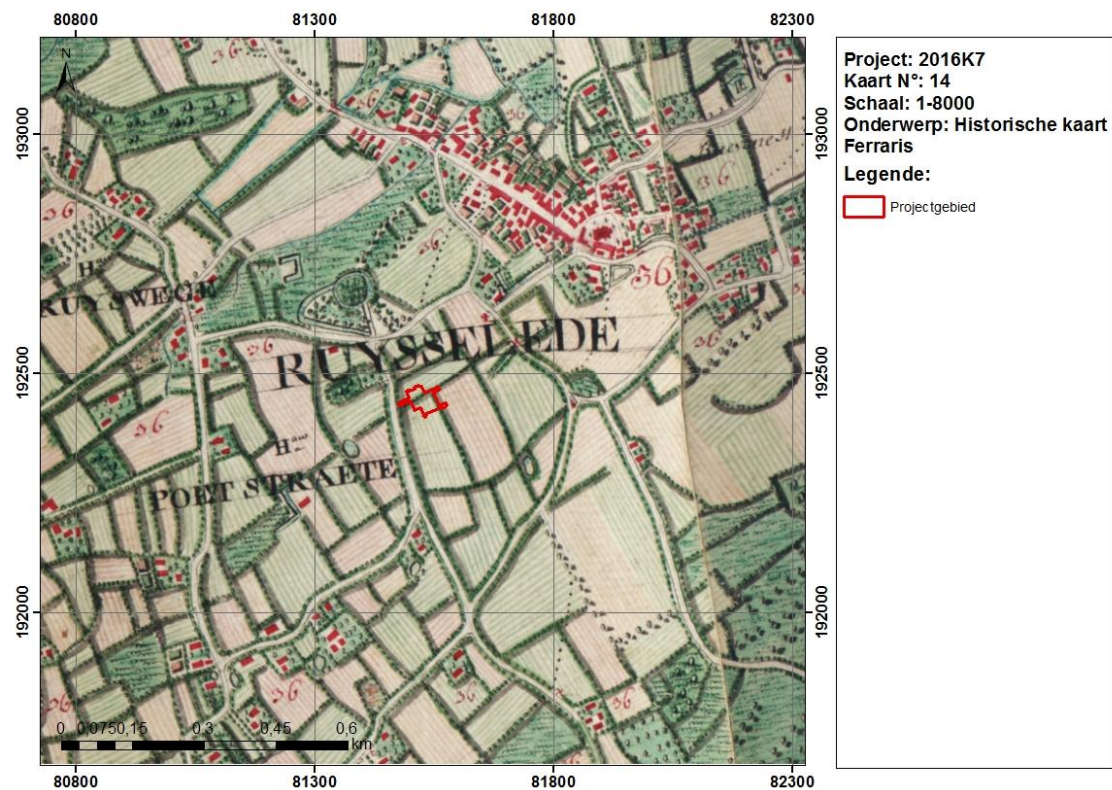

Figuur 16: Uittreksel bodemdrainagekaart (Bron : © <http://dov.vlaanderen.be>)

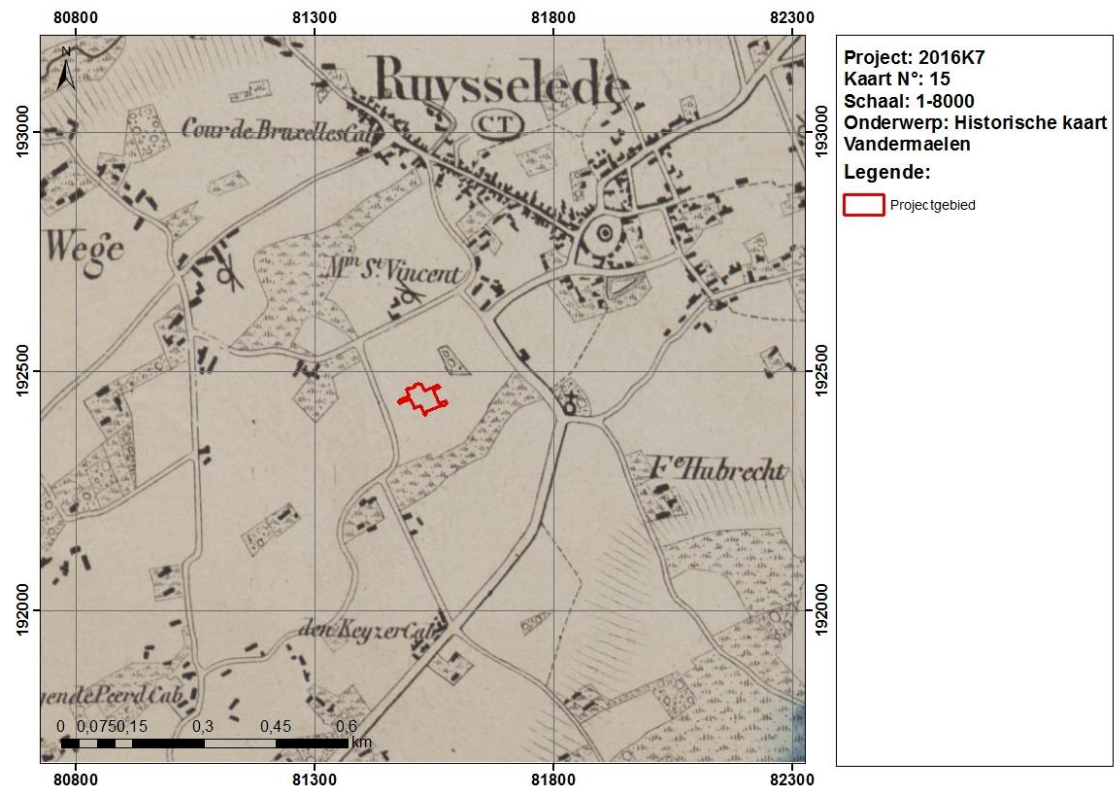
2.2 Historisch-cartografische situering

Voor een gedetailleerd beeld over de evolutie van het bodemgebruik refereren we naar de overzichtskaarten (bv. graafschap Vlaanderen), ouder dan de Kabinetskaart van Ferraris (1770-1778), hoewel deze zelden nauwkeurig genoeg zijn. Algemeen wordt aangenomen dat het bosareaal tussen het begin van de late middeleeuwen en het einde van het Ancien Régime niet meer is afgenomen. Deze interpretatie is vooral gebaseerd op Tack et al. (1993) en Verhulst (1995). In de vroege middeleeuwen zou het dus in landbouwkundig gebruik zijn geweest. Vermoedelijk bleef dit zo in de volle middeleeuwen, en liep dit door tot het einde van het Ancien Régime.

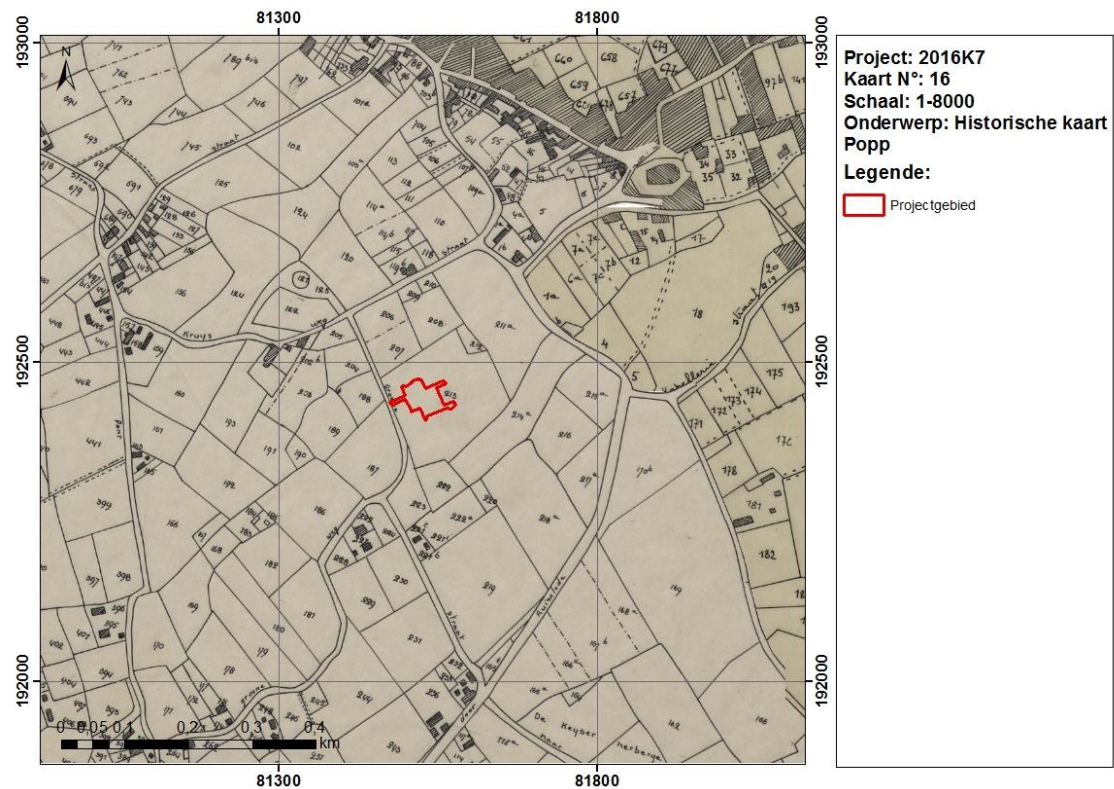
Wanneer we het plangebied projecteren op de Ferrariskaart (Kaartblad 26) merken we gelijkenissen op met de huidige landschapsindeling, zij het veel minder geurbaniseerd (Fig. 17). Sinds de 18de en 19de eeuw is de dorpskern van de gemeente geleidelijk in alle richtingen van het kompas uitgebreid ten kost van landbouwgebied. Het huidige onderzoeksgebied is hier geen uitzondering op. De Vandermaelen en Popp-kaart opgemaakt midden 19de eeuw tonen weinig veranderingen ten opzichte van de bewonings- en gebruikssituatie eind 18de eeuw (Fig. 18-19). In het geval van het projectgebied *Ruiselede - Toekomststraat* spreken we van een site met lage historisch-archeologische densiteit.

Figuur 17: Uitsnede kaart van Ferraris met aanduiding van het projectgebied (Bron: © Geopunt)

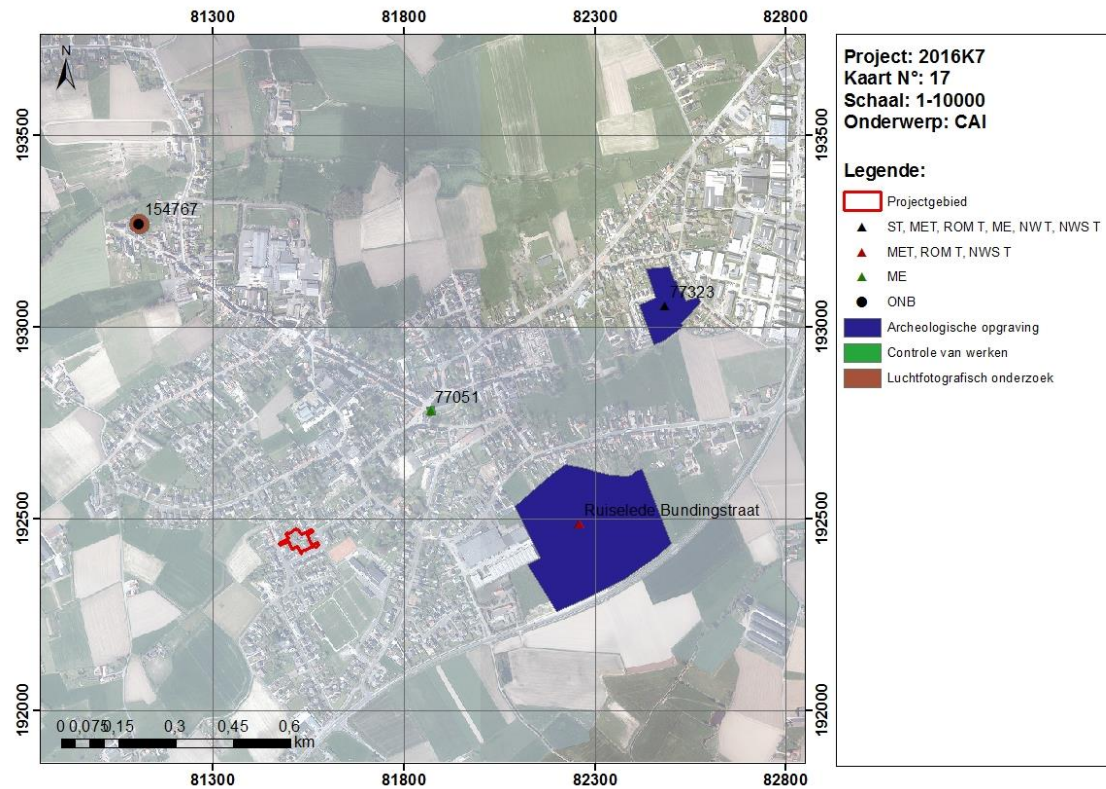
Figuur 18: Uitsnede kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied (Bron: © Geopunt)

Figuur 19: Uitsnede Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: © Geopunt)

2.3 Archeologische situering

Figuur 20 geeft een overzicht van de gekende archeologische vindplaatsen die zijn opgenomen in de CAI-databank, geprojecteerd op een orthografische kaart. Ten eerste geeft dit een idee over welke onderzoeken plaatsvonden op sites in de directe omgeving. Ten tweede creëert dit een beeld van het archeologisch potentieel dat de site te bieden heeft. We vullen de op die manier verkregen gegevens aan met vermeldingen van enkele opvallende cultuur-historische en/of archeologische sites uit de ruimere omgeving.

Figuur 20: CAI-locaties geprojecteerd op een orthografische kaart (Bron: © Geopunt, geoportaal Vlaanderen)

Het projectgebied bevindt zich niet in een beschermde archeologische zone, ook niet in een zone waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt. Er zijn verder geen opgegraven archeologische sites binnen, of onmiddellijke aanpalend aan het plangebied.

In de ruimere omgeving beperken archeologische indices zich tot twee vooronderzoeken en daaropvolgende opgravingscampagnes te Ruselede Bundingstraat en Ruselede Ommegangstraat (CAI-id. 77323). Daarnaast vermelden we de resultaten van luchtfotografisch onderzoek uitgevoerd door de Vakgroep archeologie van de Universiteit Gent in 1998. Samen representeren genoemde bronnen verscheidene sporen van menselijke activiteit tussen het finaal neolithicum (3000 – 2800 v.Chr) en WO I (1914-1918).

Chronologisch overzicht:

Finaal neolithische aanwezigheid in de omgeving leiden we af uit enkele disparate kuilen geregistreerd in de Ommegangstraat (Deconynck 2010). Het schaars aantal gerelateerde en dateerbare relictten plaatst het leeuwendeel van de sporen mogelijk evenwel in de jongere metaaltijden (2800 – 50 v.Chr.). Sporen uit deze periode situeren we op het laagste punt in het landschap nabij de waterloop.

De analyse van luchtfoto's bestempeld de zandige opduikingen langsheen de Kale (Poekerivier) ten noorden van het onderzoeksgebied als vergeven van bronstijdgrafheuvels (Bourgeois 1998). Eén zo'n vermeende grafheuvel, herkend a.d.h.v. cropmarks situeert zich op enkele 100'en meters afstand van het onderzoeksgebied in de Toekomstlaan (CAI-id. 154767).

Deze, en gelijksoortige heuvels, zijn evenwel zelden middels een veldcampagne gecontroleerd.

Vanaf de ijzertijd is er voor het eerst sprake van permanente bewoning door landbouwers, zoals aangetoond door de aanwezigheid van spiekers, bijgebouwen en bijhorende aardewerkvondsten in zowel de Ommegangstraat als de Bundingstraat (Deconynck 2010). De bewoning bevindt zich nu op hogere, en drogere delen van het landschap, vergelijkbaar met de landschappelijke positie van het huidige onderzoeksgebied.

Romeinse sporen zijn alomtegenwoordig. Ten noorden van de Kalerivier werd in 1996 een via luchtfotografie geregistreerd wegtracé opgegraven (Vermeulen 1997). Het tracé plaatsen we binnen het netwerk uitvalswegen in de *Civitas Menapiorum*. Verder leverde zowel het voor- als vervolgonderzoek in de Bundingstraat en de Ommegangstraat verscheidene elementen op die wijzen op een agrarisch geëxploiteerd landschap (Deconynck 2010, 2013). We onderscheiden een zestal erven met greppelbegrenzing, enkele bijgebouwen, waterputten en woningplattegronden. Een tweede wegtracé in de vorm van een verzameling karrensporen geflankeerd door grachten werd eveneens geregistreerd bij het vooronderzoek in de Bundingstraat (Deconynck 2013).

De vulling van greppels langsheen eerstgenoemde Romeinse weg leverde ook middeleeuws materiaal op. Dit suggereert een lange gebruiksfase, of hergebruiksfase. Andere middeleeuwse sporen omvatten een wandgreppelplattegrond in de Ommegangstraat en perceelgreppels in de Bundingstraat (Deconynck 2013).

Voor laat en post middeleeuwse aanwezigheid in de omgeving van het projectgebied richten we ons tot het bouwkundig erfgoed van Ruislede. In de dorpskern, waar het onderzoeksgebied deel van uitmaakt, bevinden zich het gemeentehuis, de O.l.v. parochiekerk en een windmolen (knokmolen) als beschermde monumenten met erfgoedwaarde (CAI-ids. 90541, 90575; 90576) (Braet 1996, 2002). Deze 19de en 20ste eeuwse structuren zijn historische, gesloten gehelen. Met andere woorden, we hoeven bij in de toekomst geplande projecten met ingreep in de bodem geen verdere delen/elementen te verwachten gelieerd aan deze monumenten.

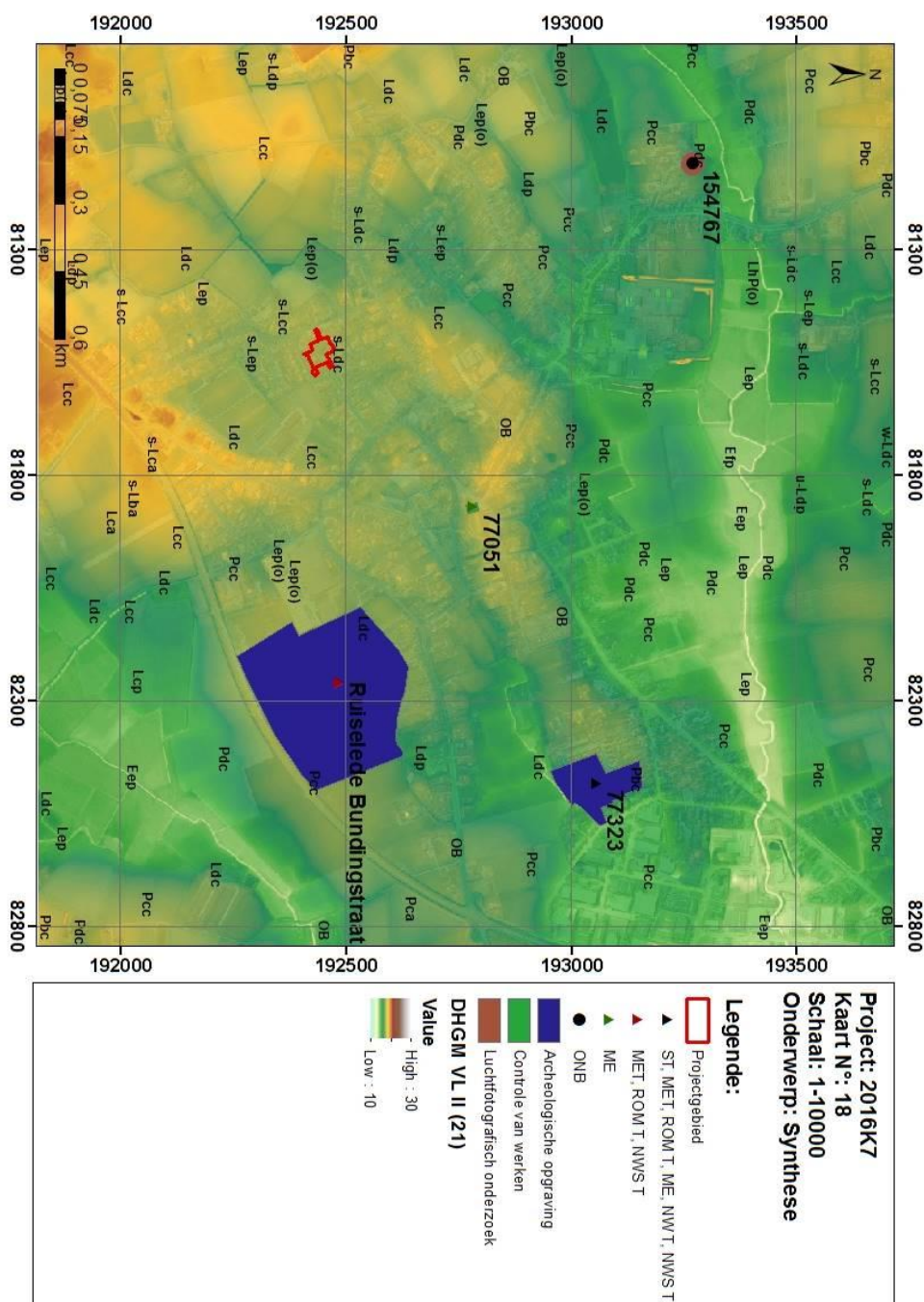
2.4 Interpretatie en datering onderzoeksgebied

Het projectgebied bevindt zich in de gemeente Ruislede (provincie West-Vlaanderen). Het onderzoeksgebied valt er volledig samen met een reeds bebouwd perceel aan de zuidrand van de dorpskern. Binnen het onderzoeksgebied werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het plangebied is beperkt in oppervlakte (3000m²) en de geplande bodemingreep nog kleiner (ca. 1089,48 m²).

Sites met bouwkundige erfgoedwaarde beperken zich tot enkele gebouwen in het centrum van het dorp. Voorts hebben reeds twee archeologische onderzoeken plaats gehad in de omgeving van het plangebied. Deze blijken rijk aan (pre)historische aanwijzingen van menselijke aanwezigheid in het gebied, met een zwaartepunt in de metaaltijden en Romeinse periode. Het beeld dat de sites schetsen is er een van een continue ingebruikname van het land vanaf de Romeinse periode als landbouwgebied, met alle woonerf gerelateerde indicaties mogelijk: perceelgreppels, waterputten, lokale begravingen, spiekers en bijgebouwen, etc.

2.5 Synthese

Het projectgebied bevindt zich in een bestaande woonzone ten zuidwesten van het centrum van Ruislede. Vivendo plant er vervangingsbouwwerken teneinde het perceel efficiënter te benutten door middel van de bouw van meer wooneenheden. De geplande bodemingreep beslaat minder dan de helft van de reeds bescheiden terreinoppervlakte (ca. 03 ha). Daarenboven overlapt de bodemingreep voor het grootste gedeelte met de bodemverstoring aangebracht door de huidige bebouwing. In het licht van de resultaten uit twee voorgaande opgravingen binnen een straal van 2 km is het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied in theorie groot, ware het niet dat de realisatie van de huidige toestand reeds voor verstoringen van dit potentieel heeft gezorgd.

Figuur 21: Synthese kaart met CAI locaties en werkzone geprojecteerd op DHM en orthofoto (winteropname 2015 - © AGIV).

2.6 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering

Het potentieel tot kennisvermeerdering zit hoofdzakelijk in het aantreffen van de onderzijde van diepere structuren. Het is echter de vraag in welke mate sporen, structuren en gelaagdheden zullen bewaard zijn gebleven in het licht van de reeds aanwezige verstoring (funderingswerken bestaande gebouwen, wegenis en nutsleidingen).

Gezien de bestaande bebouwing en de verstoringen die de constructie daarvan en de inrichting van het terrein hebben gehad, wordt het potentieel op archeologische kennisvermeerdering laag ingeschat.

2.7 Kader exploitatie potentieel tot kennisvermeerdering

Gezien het potentieel tot archeologische kennisvermeerdering laag wordt ingeschat door de graad van bebouwing adviseren we geen verder vooronderzoek.

2.8 Samenvatting

De initiatiefnemer plant vervangingsbouwwerken aan de Toekomstlaan in de gemeente Ruiselede (provincie West-Vlaanderen). De werkzaamheden beogen de vervanging van twee gegroepeerde wooneenheden voor grotere exemplaren die huisvesting moeten bieden aan zes extra ker gezinnen (3prs.).

Concreet zullen binnen het projectgebied de bestaande gebouwen, twee gepaarde wooneenheden en garage, gesloopt worden (tot. opp. 610 m²). De nieuwe structuren overlappen geheel met de oppervlakte van de bestaande (tot. opp. 824,3 m²). Alle werken zullen plaatshebben op kadastraal perceel 213B4; Afd. Ruiselede; Sectie E.

Op basis van de resultaten uit twee voorgaande opgravingen binnen een straal van 2 km is er een zeker archeologisch potentieel binnen het onderzoeksgebied. Maar gezien het feit dat de werken in hoofdzaak plaats vinden in reeds geroerde grond (bestaand gebouwenbestand) is de kans zeer groot dat eventuele archeologische sporen reeds in het verleden zijn vernietigd door de werkzaamheden bij de constructie van de huidige woonunits. Dit gegeven zorgt er voor dat de kans klein is dat op het terrein nog goed bewaarde vindplaatsen aanwezig zijn die extra inzichten kunnen verschaffen omtrent de archeologische kennis van de regio.

Bibliografie

Literatuur:

Bourgeois J., Meganck M., Semey J., 1998. Cirkels in het land. Een inventarisatie van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West Vlaanderen, II, Gent.

Braet M., Depredomme J., 1996. *Omtrent ons gemeentehuis (2), Oud Ruysselede*. Heemkundig Tijdschrift Doomkerke, Kruiskerke, Ruiselede, 13.1, 16-30.

Braet M., *De lange lijdensweg van het oude kerkhof tot gemeentepark, Oud Ruysselede*. Heemkundig Tijdschrift Doomkerke, Kruiskerke, Ruiselede, 19.2, 77-84.

Deconynck J., Beek W., 2010. Archeologisch onderzoek Ruiselede Ommegangstraat (12 oktober 2009 – 12 maart 2010) Soresma.

Deconynck J., Reniere S., Rozek J., 2013. *Ruiselede-Bundingstraat*, Rapportage van het archeologisch proefsleuvenonderzoek 25 maart – 3 april & 20 – 26 november 2013.

Vermeulen F., Hageman B., 1997. Opgravingen te Ruiselede Poelvoorde (15-23 april 1996); voorlopig verslag, Vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa, Universiteit Gent, 1996.

Digitale bronnen:

www.geopunt.be

www.cai.be

<https://dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/21818>

<https://cartesius.be>

Kaartmateriaal:

Buffel Ph & Vandenberghe N., 2002. Tertiairgeologische kaart - Kaartblad Tielt 21: opgemaakt door Buffel Ph. en Vandenberghe N. (KULeuven).

Bogemans F., 2005. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart: Kaartblad Tielt 21. Vlaamse Overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris (1771-1778).

Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854).

Bijlage

Figurenlijst:

1. Archeoregio's
2. Topografie
3. Orthografie
4. Kadaster
- 5a-c. Overzichtskaarten plannenbundel stedenbouwkundige aanvraag
- 6a-c. Fotoreportage
7. Tertiair-geologische kaart
8. Quartair geologische kaart
9. DHM-macro
10. DHM-meso
11. DHM-micro
12. Dwarsdoorsnede projectgebied op basis van DHM VL II
13. Bodemtextuurkaart
14. Bodemgebruiksaanalysekaart
15. Bodemerosiekaart
16. Bodemdrainagekaart
17. Ferraris-kaart
18. Kaart van Vandermaelen
19. Popp-kaart
20. CAI-locaties
21. Synthesekaart

Plannenlijst:

Projectcode: 2016K7		Onderwerp: Plannenlijst bureauonderzoek			
Kaart Nr.:	Type	Onderwerp	Aanmaak- schaal	-wijze	-datum
1	Archeoregio's	Situering t.o.v. Vlaanderen (archeoregio's OE)	1/1250000	Digitaal	05/12/'16
2	Topografische kaart	Ligging projectgebied (© NGI)	1/3000	Digitaal	05/12/'16
3	Orthofoto	Ligging projectgebied (© Geopunt)	1/3000	Digitaal	05/12/'16
4	Kadaster	Kadastraal perceel (© Geopunt)	1/3000	Digitaal	05/12/'16
5	Tertiair-geologische kaart	Uitsnede uit de Tertiair-geologische kaart (© <u>dov</u> vlaanderen)	1/15000	Digitaal	05/12/'16
6	Quartaair-geologische kaart	Uitsnede uit de Quartaair-geologische kaart (© dov.vlaanderen).	1/15000	Digitaal	05/12/'16
7	DHM-macro	DHM Vlaanderen II (© GDI-Vlaanderen)	1/150000	Digitaal	05/12/'16
8a-b	DHM-meso	DMH Vlaanderen II (© GDI-Vlaanderen)	1/15000	Digitaal	05/12/'16
9	DHM-micro	DMH Vlaanderen II (© GDI-Vlaanderen)	1/1500	Digitaal	05/12/'16
10	Bodemtextuur-kaart	Uitsnede bodemtextuurkaart (© dov.vlaanderen).	1/10000	Digitaal	05/12/'16
11	Bodemdrainage-kaart	Uitsnede bodemdrainagekaart (© dov vlaanderen).	1/10000	Digitaal	05/12/'16
12	Bodemosie-kaart	Uittreksel bodemosiekaart (© dov vlaanderen)	1/10000	Digitaal	05/12/'16
13	Bodemgebruiks-kaart	Uittreksel bodemgebruikskaart (© dov vlaanderen)	1/10000	Digitaal	05/12/'16
14	Historische kaart	Uitsnede Ferrariskaart, met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)	1/8000	Digitaal	05/12/'16
15	Historische kaart	Uitsnede uit de topografische kaart van Vandermaelen (midden 19de eeuw)(© Geopunt)	1/8000	-	05/12/'16
16	Historische kaart	Uitsnede uit de Popp-kaart (© Geopunt)	1/8000	-	05/12/'16
17	CAI - Orthofoto	Ligging projectgebied t.o.v. gekende CAI locaties (© Geopunt, Geoportaal Vlaanderen)	1/10000	Digitaal	05/12/'16
18	Synthese - Orthofoto	Synthese kaart met CAI locaties en werkzone geprojecteerd op DHM en orthofoto (winteropname 2015 - © AGIV).	1/10000	Digitaal	05/12/'16